

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2015 m. pagrindinio ugdymo pakartotinio pasiekimų patikrinimo

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduotis**, vertintojai parašėje žymi klaidas ir po konkrečia užduotimi esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintų kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas visą dalies raštu darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Pastaba: atsakymai gali būti formuluojami kitais žodžiais.

Nr.	Klausimas	Gebėjimai	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.	Remdamiesi teksto pradžia, apibūdinkite Elžę.	Ž.G. 8.1.4. daro tiesiogines išvadas.	Mėgsta skaityti knygas / yra mokinė.	Teisingai nurodyta.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
2.	Kaip pasikeitė Elzės požiūris į skaitomas knygas?	A.G. 8.2.1. tinkamai sieja informaciją.	Anksčiau Elzė vertino / suprato išorinius įvykius, / vertino paviršutiniškai, o vėliau pradeda vertinti vidinius išgyvenimus / patyrimus / draugystę / ryšius ir pan.	Teisingai nurodytas požiūrio pasikeitimas: koks buvo ir koks tapo .	2
			Elzė pradeda vertinti vidinius išgyvenimus / patyrimus / draugystę / ryšius ir pan.	Teisingai nurodytas tik dabartinis arba tik buvęs požiūris.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
3.1.	Kokie mergaitės ir bibliotekininkės santykiai?	Ž.G.8.1.4. daro tiesiogines išvadas.	Artimi, / draugiški, / nuoširdūs ir pan.	Įvardyti santykiai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
3.2.	Paaiškinkite, kodėl taip manote.	A.G.8.2.2. apibūdina veikėjus.	Gražiai bendrauja / kalbasi apie problemas / leidžia kirpti plaukus, nors buvo nusprendusi auginti kasas / supranta viena kitą ir pan.	Paaiškinta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
4.	Apibendrintai nusakykite Elzės vidinę permainą.	A.G.8.2.2. apibūdina veikėjus.	Tapo atviresnė / įveikė vidinį susikaustymą / išmoko džiaugtis.	Teisingai įvardyta savybė.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0

5.	Koks aplinkos vaizdas priešpaskutinėje pastraipoje atskleidžia mergaitės nuotaiką?	A.G. 8.2.4. vertina skaitomo teksto turinį ir raišką.	<i>baigėsi rudens purvynė, / sukosi mažytės, retos sniegulės / šunelis, skuodė šalia, išrietęs uodegą, išdidus, kaip vargeta, tapęs turtuoliu.</i>	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
6.	Paaiškinkite, kuo skiriasi bibliotekininkės būseną teksto pradžioje ir pabaigoje.	A.G.8.2.3. aptaria veikėjų išgyvenimus.	Bibliotekininkė iš pradžių gedėjo / buvo liūdna / išgyveno skausmą / sielvartą, o vėliau įveikė sielvartą / liūdesį / nerimą.	Įvardytas pokytis .	2
				Įvardyta viena kuri nors būseną.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.1.	Teksto pradžioje raskite ir išrašykite žodžius, kuriais apibūdinami vaikystės prisiminimai.	Ž.G. 8.1.5. randa citatų minčiai pagrįsti, pateikia pavyzdžių.	<i>Saulėtų dulkių / saulėtų dulkių sklidino kambario / gražiujų dulkių / gražiujų dulkių ten buvo daugiau / tyliai spindinčias / jas, tyliai spindinčias, ir atsimenu.</i>	Išrašytas bent vienas tinkamas apibūdinimas.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.2.	Paaiškinkite, kaip supratote, kokį ryšį su močiute jaučia mergaitė užaugusi.	A.G. 8.2.2. nusako priežasties ir pasekmės ryšius.	Močiutė saugo / laimina/ perspėja / santyčiai šilti / mergaitė nepamiršta močiutės ir pan. arba Mergina randa panašumų tarp močiutės ir kūriniių veikėjų gyvenimo / likimo / išgyvenimų.	Teisingai nurodytas ryšys.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.3.	Nurodykite ir išrašykite meninę priemonę, atskleidžiančią mergaitės ir močiutės ryšį.	Ž.G.8.1.5. randa citatų minčiai pagrįsti.	Palyginimas: <i>sukasi slaptuose sūkuriuose lyg laiminanti rožė;</i> Metafora: <i>randu ten mažytes, vos matomas savo močiutės pėdeles;</i> Epitetas: <i>mažytes / vos matomas;</i> Metafora: <i>tylius širdies takelius.</i>	2 taškai skiriami už pilną atsakymą: įvardyta priemonė ir pacituota.	2

				Trūksta vieno kurio aspekto (priemonės, citatos).	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
8.	Remdamiesi tekstu, įvardykite jame paminėtų Antano Vaičiulaičio kūrinių temą.	Ž.G. 8.1.2. nusako skaitomo teksto temą	Moters likimas / gyvenimas / lūkesčiai / neišsipildę lūkesčiai / neišsipildžiusios viltys / svajonės / žmogaus likimas / išgyvenimai.	Teisingai įvardyta tema.	1
			Močiutės gyvenimas.	Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
9.	Pažymėkite teisingą teiginį: A. Abiejų tekstų pasakotojas yra mergaitė. B. Abiejuose tekstuose pasakojama pirmuoju asmeniu. C. Pirmame tekste pasakojama trečiuoju, antrame tekste pasakojama pirmuoju asmeniu.	Ž.G. 8.1.4. daro tiesiogines išvadas.	Teisingas atsakymas C. Pirmame tekste pasakojama trečiuoju, antrame tekste pasakojama pirmuoju asmeniu.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
10.	Baigdami sakinius, paaiškinkite, kas sieja ir kas skiria šiuos du tekstus:				
10.1.	Sieja pagrindinė mintis:	A.G.8.2.2. formuluoja teksto pagrindinę mintį.	Literatūra padeda suprasti / pažinti / užjausti kitą žmogų. / Literatūra moko pažinti save / keičia žmones. / Svarbiausia gyvenime – žmonių santykiai / ryšiai. / Knygų išmintis gali padėti spręsti gyvenimo problemas / išvengti sunkumų / atrasti tikrąsias vertybes / dvasios lobius ir pan.	Atsakyta teisingai.	1

				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
10.2.	Skiria funkcinis stilius: pirmo teksto – _____ stilius, antro teksto – _____ stilius.	Ž.G. 8.1.2. atpažįsta skaitomo teksto stilių.	pirmo teksto – meninis stilius, antro teksto – publicistinis stilius.	Teisingai įvardyti abiejų tekstų funkciniai stiliai.	2
				Teisingai įvardytas vieno teksto funkcinis stilius.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Norint kūryboje atskleisti gėrio pradus, moralės pagrindus reikia suprasti ir įvertinti ne tik dabartį, bet ir praeitį. Kad kūryboje atskleistum /- me / galėtum / -me atskleisti / pavyktų atskleisti / sugebėtum/ -me atskleisti / būtų galima atskleisti gėrio pradus, moralės pagrindus, reikia suprasti ir įvertinti ne tik dabartį, bet ir praeitį.	Tinkamai pabraukta išplėstinė padalyvinė aplinkybė ir taisyklingai suformuluotas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo.	2
	Tinkamai pabraukta išplėstinė padalyvinė aplinkybė arba taisyklingai suformuluotas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo.	1
	Netinkamai pabraukta išplėstinė padalyvinė aplinkybė ir netaisyklingai suformuluotas šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo. Užduotis neatlikta.	0

Pastabos:

Jeigu šalutinis tikslo aplinkybės dėmuo neteisingai išskirtas, **atimamas** vienas **taškas**.

Jeigu perrašant padaryta dvi ir daugiau klaidų, **atimamas** vienas **taškas**.

2 užduotis. (2 taškai)

Mano apsakymų veikėjai nėra <u>iš piršto išlaužti</u> .	Teisingai pabrauktas žodžių junginys. Tinkamai paaiškinta: nėra išgalvoti, pramanyti.	2
	Teisingai pabrauktas tik žodžių junginys.	1
	Neteisingai pabrauktas žodžių junginys ir netinkamai paaiškinta. Užduotis neatlikta.	0

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Kaip **vertinta** tautosaka Lietuvoje XX a., gali pailustruoti V. Mykolaičio-Putino straipsnis „Tautosakos reikšmė“. Autorius **plačiau** aptaria tyrinėtojų **domėjimąsi** liaudies kūryba, jos reikšmę **individualiajai** lietuvių literatūrai. Be tautosakos pagalbos **negalėtų** apsieiti ir kiti mokslai, jos vertė atskleista **nagrinėjant** atskirus kūrinius.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 uždutis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Pastaraisiais metais lietuviškajame internete **ne veltui** nemažta diskusijų įvairiais kalbos klausimais. Dažniausia priežastis joms kilti – interneto portaluose skelbiami straipsniai ir juos lydintys skaitytojų komentarai. Pavyzdžiui, **vien tik** 2009 metais populiariausiuose interneto naujienų portaluose rutuliojosi diskusijos dėl nepriesaginių moterų pavardžių, **netgi** dėl žemaičių kalbos Žemaitijos mokyklose, aiškintasi, ar lietuvių kalbai gresia nuosmukis. Dažną kalbinę diskusiją papildo ir bendresnės mintys, aptariama dabartinė lietuvių kalbos būklė. Šie dalykai jaudina kalbai neabejingą visuomenės dalį ir rodo, kaip visuomenė reaguoja į kalbos reiškinius. Nors pripažįstama, kad internetinių diskusijų lygis **pernelyg** menkas, **vis dėlto** tiek straipsniai, tiek jų komentarai **nemažai** skaitomi. Šio straipsnio tikslas – panagrinti vieną iš daugelio diskusijų.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1		3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5		2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 uždutis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Jauna žurnalistė, [-] šviesiaplaukė [,] nerūpestinga mergina, [-] atsibeldė į tą bažnytkaimį vakarėjant [,] [-] paskutiniu autobusu, kadangi turėjo redakcijos uždutį [-] [:] parašyti apie „Caritas“ veiklą šioje vietovėje. Išlipusi žvalgėsi po apylinkes, nes [,] niekada nebuvo šiam krašte [,][-][:] neturėjo jokių draugų, [-] nežinojo, kur rasti nakvynę.

Rausvai tviskėjo padangė, apšviesta besileidžiančios saulės, ir mažuose kiemeliuose, kur metė tamsius šešėlius aukštai sukrautos malkos arba šiaudų kūgiai, rinkosi prietema. Atrodo, [-] žmonės buvo labai susirūpinę kūrenimu, todėl dažname kieme praeinant buvo matyti, kaip nešė, krovė į ratukus pliauskas, [-] net vaikai tempė mažus glėbelius šakelių. Mergina ėjo tolyn nuo plento [-][,] į kaimo gilumą, kol prieš akis iškilo

bažnyčia, parduotuvė. Reikėjo apsispręsti, kur pasukti, ir tada ji pamatė vienos trobelės lange blyšką senos moters veidą, kuris atrodė nepaguodžiamai liūdnas. Mergina nesvarstydama įžengė į kiemelį ir kaip laukiama dukra įėjo vidun pas senutę, jau spėjusią pasirišti švarią prijuostę.

Senutė, [–] pasirodo, [–] buvo viena iš trijų karitiečių šiame bažnytkaimyje ir merginai paaiškino: „Yra dar dvi moterys: [–] viena [–] ūkininkė, kita [–] vaistininkė.“ Išgirdusi, kad žurnalistė jau rytoj turinti išvažiuoti, senutė pasisiūlė nuvesti ją pas anas dvi.

Jau visai sutemo, [–] laimė, [–] švietė mėnulis. Keliauninkės sustojo prie tvoros [,] laukdamos, kad kas išeitų nuraminti šuns, ir stebėdamos, kaip visur jaukiai švietė langeliai. Jaunoji mergina buvo pavargusi, tačiau jautė, kad dar niekad nebuvo taip sutapusi su žmonėmis ir kad niekada jai nebuvo taip rimtai rūpėjęs pasaulis.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 uždutis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Reikia mokytis būti (*sqmoningam / sqmoningu*). Žmogus pats turi prieiti (*išvados / prie išvados*), kaip reikia elgtis. Visuomet atsiras (*problemų / problemas*), kurias asmuo privalės spręsti pats, visiškai laisvai ir kūrybingai. Deja, ne visi tai sugeba. Net (*baigus / baigę*) mokyklą jaunuoliai bijo laisvės, (*tuo pačiu / kartu*) ieško, kas jiems vadovautų. Mokykla apskritai (*lemia / įtakoja*) visuomenės gyvenimo kokybę.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0